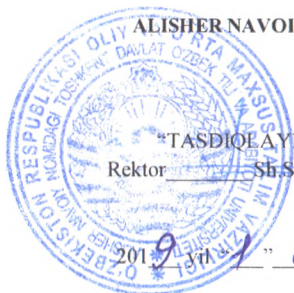

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

Rektor Sh. Sirojiddinov

2019 yil 10 oy 07

“KELISHILDI”

Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

2019 yil 4-10

Ko'yxatga olindi: № BD-5120900-4.03

2019 yil 11-08

TERMINLAR TARJIMASI (SOHALAR BO‘YICHA)

FAN DASTURI

Bilim sohasi: 100 000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi: 120 000 – Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi: 5120900 – O'zbek -ingliz ta'jima nazariyasi va amaliyoti

Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2019 yil "17" 08 dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2019 yil "4" 10 dagi 892 -sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.

Fan dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universitetida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

G.K.Odilova	-	ToshDO'TAU, "Tarjima nazariyasi va amaliyoti" kafedrası dotsenti v.b. filologiya fanlari nomzodi
Sh.R.Mustanova	-	ToshDO'TAU, "Tarjima nazariyasi va amaliyoti" kafedrası katta o'qituvchisi
A.M.Bunaflova	-	ToshDO'TAU, "Tarjima nazariyasi va amaliyoti" kafedrası o'qituvchisi

Taqrizchilar:

N.Normurodova	-	ToshDO'TAU, "Ingliz filologiyasi" kafedrası mudiri, filologiya fanlari nomzodi
Z.Teshaboyeva	-	O'zDJTU, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori

Fan dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti Kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2019 yil "1" 07 dagi "11" -sonli bayonnoma).

K. ee. B. Kholikov *Abd. Rajmurod*
Shah *D*

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

“Terminlar tarjimasini (sohalar bo'yicha)” fanining o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 13-maydagi “Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universitetini tashkil etish to'g'risida”gi PF-4797-son Farmonida keltirilgan tarjima muammosi bilan bog'liq vazifalar asosida tuzilgan bo'lib, unda asosan ilmiy, badiiy, sinxron va boshqa sohalaridagi adabiyotlarni o'zbek tilidan ingliz va boshqa xorijiy tillarga, shuningdek, jahon tillaridan ona tilimizga yuksak sifat va mahorat bilan tarjima qiladigan tarjimonlar tayyorlash masalasiga alohida e'tibor berilgan.

O'rganilayotgan til vositasida tarjimaning nazariy muammolari va ularning amaliy yechimi borasida tarjimashunoslik nuqtai nazaridan tahlil qilish mazkur fan doirasida amalga oshiriladi. Zamonaviy tarjima nazariyasi va amaliyotida umume'tirof etilgan tendensiyalar, tarjima turlari va usullari, tarjimaning rivojlanish bosqichlari, leksik semantik va grammatik muvofiqlik kategoriyalari, tarjimaning janr xususiyatiga ko'ra turlari va ularda qo'llaniladigan uslublar, tillarning lingvomadaniy va lingvogeografik xususiyatlari mazkur fan doirasida o'rganiladi. Ushbu bosqichda avvalgi o'quv yillarida egallangan malaka va mahorat takomillashtiriladi.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishdan **maqsad** - filologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarga mazkur fan borasida umumiy nazariy tushunchalar berishdan iborat.

Ushbu maqsadni amalga oshirish uchun fan til sohasida to'plangan nazariy bilimlarni tarjimachilikning muayyan turlariga yo'naltirish **vazifasini** bajaradi. Tarjimonlik sohasiga qobiliyati bor yoshlarda dastlabki fundamental tushunchalarni hosil qilish ham dolzarb vazifalar sirasiga kiradi.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi. **Talaba:**

- turli matnlardagi leksik-semantik farqlari haqida tushunishi;
- tarjimadagi grammatik nomuvofiqlik kategoriyalari haqida xabardor bo'lishi;
- turli sohalariga oid nazariy va amaliy **bilimlarga;**
- chet tilidan ona tiliga, va aksincha, ona tilidan chet tiliga erkin tarjima qila olishi;
- sohalariga oid terminlar haqida to'liq tushunchaga ega bo'lib, **ko'nikmaga;**

- sohalar o'rtasidagi farqlarni tushuna olish va tarjimachilikdagi zamonaviy yondashuvlarni tahlil eta olish;
- o'tilgan mavzu bo'yicha o'z fikrini erkin, og'zaki va yozma bayon qila olish *malakasiga ega bo'lishi lozim.*

III. Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

“Terminlar tarjimasi (sohalar bo'yicha)” fani bo'yicha amaliy mashg'ulotlarda talabalar turli sohalarga doir asarlar tarjimasini tahlil va talqin qilishga, matnni ifodali o'qish, so'zlash, yod olishga, og'zaki va yozma tarjima me'yorlarini o'zlashtirishga, nutqini aniq, to'g'ri, ravon ifodalay olishga yo'naltiriladi. Terminlar tarjimasiga oid egallangan nazariy ma'lumotlarni mustahkamlaydilar. Ilmiy, badiiy va boshqa sohalardagi terminlarni o'zbek tilidan ingliz va boshqa xorijiy tillarga, shuningdek, jahon tillaridan ona tilimizga yuksak sifat va mahorat bilan tarjima qilishga ko'nikmalarini shakllantiradilar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-MODUL. Badiiy tarjima

1. Ingliz OAV matnlarini o'zbek tiliga tarjima qilish
2. Iqtisodiy matnlarini o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
3. Ijtimoiy matnlarini o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
4. Siyosiy matnlarini o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
5. Ingliz bolalar she'riyatini o'zbek tiliga tarjima qilish
6. O'zbek bolalar she'riyatini ingliz tiliga tarjima qilish
7. Rasmiy yozishma va xatlarni o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjimasini
8. Aforizmlarni ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjimasini
9. Yuridik hujjatlarni o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
10. O'zbek bolalar she'riyatini ingliz tiliga tarjima qilish
11. Ingliz latifalarini o'zbek tiliga tarjima qilish
12. O'zbek latifalarini ingliz tiliga tarjima qilish
13. O'zbek tilidagi turli sohaga oid matnlarni ingliz tiliga tarjima qilish
14. O'zbek hikoyalarini ingliz tiliga tarjima qilish
15. Zamonaviy o'zbek hikoyalarini ingliz tiliga tarjima qilish
16. Texnik matnlarni o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
17. Texnik matnlarni tarjima qilish
18. Tibbiy matnlarni tarjima qilish
19. Yuridik matnlarni tarjima qilish
20. Siyosiy nutqlarni tarjima qilish

21. O'zbek she'riyatini ingliz tiliga tarjima qilish
22. Ingliz she'riyatini o'zbek tiliga tarjima qilish
23. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalarini tarjima qilish
24. Ruboiylar tarjimasi
25. G'azallar tarjimasi
26. A.Navoiy asarlarini ingliz tiliga tarjimasi
27. A.Navoiy "Xamsa"si hikoyalari tarjimasi
28. A.Navoiy hikmatli so'zlarining tarjimasi
29. Turli sohaga oid matnlar tarjimasi
30. Yuridik hujjatlarni o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
31. Tibbiy matnlarni ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilish
32. Filmlarda subtitrni ingliz tilidan tiliga tarjima qilish
33. Filmlarda subtitrni o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
34. Ilmiy matnlar: maqola, annotatsiya, tezislarini o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
35. Hajviy matnlarni ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilish
36. Texnikaviy matnlar: yo'riqnoma va dasturlarni ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilish
37. Texnikaviy matnlar: yo'riqnoma va dasturlarni ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilish
38. Filmda dublyaj va ssenariyni ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilish
39. Filmda dublyaj va ssenariyni o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
40. Epigraf, sitata, hikmatli so'zlarni o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilish
41. Sud hujjatlarini ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilish
42. Ilmiy texnikaviy matnlar tarjimasi
43. Iqtisodiy va siyosiy matnlar tarjimasi
44. Xarbiy mavzudagi matnlar tarjimasi
45. Tarjimada tanavvul mavzusini uzatish
46. Tibbiy matnlar tarjimasi
47. Tarjimada zoonimlarni uzatish
48. Fitonimlar tarjimasi
49. Yumomi tarjima qilishda mazmun va uslub adekvatligi
50. Drammatik asarlar tarjimasida til va uslub
51. Tarjimada gender muammosi
52. Tarjimada badiiy tasvirni qayta yaratish
53. Tarjimada inson qiyofasi va fe'l atvorini qayta yaratish
54. Tarjimada neologizmlarni uzatish
55. Tarjimada pragmatik ta'sirchanlikni qayta yaratish
56. Tarjimada madaniyatlararo muloqot muammolari
57. Diplomatik yozishmalar tarjimasida til va uslub
58. Siyosiy diskurs tarjimasi

59. Reklama va e'lonlarning tarjimasi
60. Olam lisoniy manzarasida oziq-ovqat bilan bog'liq tushunchalarni tarjima qilish

2-MODUL. Ilmiy-texnik matnlar tarjimasi

1. The peculiarities of terminology
2. The methods of translating the terms
3. Translation of scientific terms
4. Translation of technical terms
5. Translation of Mass Media Terms
6. Translation of Political terms
7. Translation of Educational terms
8. Translation of Economical terms
9. Translation of Military terms
10. Translation of Medical terms
11. Translation of Medical terms (continuous)
12. Translation of Sport terms
13. Translation of Art terms
14. Translation of Historical Monuments
15. Translation of linguistic and educational terms
16. Translation of Juridical
17. Translation of Humanitarian terms (chemistry, physics, mathematics)
18. Translation of Engineering terms
19. Translation of Computer terms
20. Translation of Cinema Terms
21. Translation of Theatrical Terms
22. Translation of Business terms
23. Translation of Pharmaceutical terms
24. Translation of Surgical terms
25. Translation of Stomatological terms

3-MODUL. Sinxron tarjima

1. Atamalarning o'ziga xos xususiyatlari va tarjimada berilishi
2. Atamalarning boshqa leksik birliklardan farqi
3. Atamalar tarjimasining o'ziga xosligi
4. Ijtimoiy sohaga oid atama va matnlarning o'ziga xosligi.
5. Ijtimoiy sohaga oid atama va matnlar tarjimasi
6. Tilshunoslikka oid atama va matnlar tarjimasi

7. Siyosiy sohaga oid atama va matnlar tarjimasi
8. Tarix sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
9. Falsafa sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
10. Matematika sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
11. Fizikaga oid atama va matnlar tarjimasi
12. Yadroviy fizika sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
13. Kimyo sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
14. Biologiya sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
15. Tibbiyot sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
16. Nano-texnologiyalar sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
17. Neft va gaz sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
18. Geografiya va geologiya sohalariga oid atama va matnlar tarjimasi
19. Jurnalistika sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
20. Energetika sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
21. Informatson texnologiyalar va EHM sohasiga oid atama va matnlar tarjimasi
22. Aviatsiyaga oid atamalar va matnlar tarjimasi

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III. Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

“Terminlar tarjimasi (sohalar bo'yicha)” fanini o'rganuvchi talabalar auditoriyada olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash va ko'nikma hosil qilish uchun mustaqil ta'lim tizimiga asoslanib, kafedra o'qituvchilari rahbarligida, mustaqil ish bajaradilar. Bunda ular badiiy adabiyotlarni tarjima qiladilar, tahlil va talqin etadilar; qo'shimcha adabiyotlar hamda Internet saytlaridan foydalanib, referatlar va ilmiy ma'ruzalar tayyorlaydilar, amaliy va seminar mashg'ulotlari mavzusiga doir uy vazifalarini bajaradilar, ko'rgazmali qurollar va slaydlar tayyorlaydilar.

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanadi:

- amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik;
- seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik;
- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;

- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- talabning o'quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fan bo'limlari hamda mavzularni chuqur o'rganish;
- masofaviy ta'lim.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1-Modul. BADIY TARJIMA

1. A'zam Obidov tarjimalariga taqriz
2. Begoyim Holbekova tarjimalariga taqriz
3. Alisher Otaboev tarjimalariga taqriz
4. Hafiza Allanazafova tarjimalariga taqriz
5. "O'tkan kunlar" asari ruscha, o'zbekcha va inglizcha tarjimalarida milliy mentalitet talqini.
6. Farida Afro'zning "Tashbeh" ("Rosary") uchliklardan iborat to'plamiga kiritilgan uchliklar tarjimalarida muallif g'oyasining berilishi.
7. Begoyim Holbekovanning "Qalbim sizga intiladi" (My soul strives for you) o'zbek she'riyatidan tarjimalardan iborat she'rlarda g'oya va mazmunning ingliz tilida berilishi.
8. Gulnoza Odilovanning "Ko'ngil kengliklari" ingliz adabiyotidan o'zbek tiliga kiritilgan tarjimalar to'plamida tarjima transformatsiyalarining qo'llanishi.
9. "Pearls from ocean" "Ummondan durlar" Alisher Navoiy g'azallaridan tarjimalar to'plamidagi g'azal va ruboiylar tarjimasida ohang va ma'noning berilishi.
10. "Uzbek poetry" O'zbek she'riyatidan tarjimalar kitobiga kiritilgan tarjimalarning asliyatga adekvatlik darajasi.
11. Mirpo'lat Mirzo mohir tarjimon. Tarjimonning rus tilidan qilgan tarjimalarini to'plab tahlil etish.
12. Erkin Vohidov she'riyatidan tarjimalarda ohang va ritmni qayta yaratish
13. Bolalar adabiyoti tarjimasida uslub muammosi
14. Vilki Kollinzing "Oq kiyingan ayol" romani ingliz tilidan Abduqahhor Iminov tarjimasida badiiylilik.
15. Ibrohim G'afurov tarjimalarida tarjimonning so'z tanlash mahorati.
16. Ibrohim G'afurov tarjimalarida tarjimon va muallif uslubiyati.
17. Navoiy romani tarjimasida adekvatlik muammosi.
18. A'zam obidov tarjimalarida tarjimon va muallif uslubi
19. Tarjimada badiiy tasvimi qayta yaratish
20. Tarjimada inson qiyofasi va fe'l atvorini qayta yaratish muammosi

21. “Navoiy” romani tarjimasida milliy koloritni qayta yaratish
22. Tarjimada olam milliy manzarasini qayta yaqratish
23. Ilmiy texnikaviy tarjima muammolari
24. Tarjimada transformatsiyalarni qo‘llash
25. Badiiy tarjimada zoonimlarni qayta yaratishning ligvomadaniy muammolari
26. Tarjimada inson qiyofasi tasvirini qayta yaratish
27. Tarjimada inson fe‘l-atvorini qayta yaratish
28. Luiz Kerolning “Alisa mo ‘jizalar mamlakatida” asari tarjimasida ertak uslubini qayta yaratish (Ma’ mura Otoboyeva tarjimasi misolida)
29. Badiiy tarjimada “taom” konseptini qayta yaratish muammlari

2-Modul. ILMIY-TEXNIK MATNLAR TARJIMASI

1. Translation of proper and geographical names
2. Translation of Zoonyms
3. Intercultural communications in translation
4. Translation of figurative speech
5. Translation of political and economical discourse
6. Translation of narration
7. Translation of Onomotapeas
8. Translation of Humour and colloquialism
9. Problems of interference in translation
10. Translation of Advertisements
11. Food and culture in translation
12. Audiovisual translation
13. Translation of scientific texts
14. Translation of drama
15. Gender in translation studies
16. Translation Fitonyms
17. Translation of military discourse
18. Translation of medical discourse
19. Editing in translation

3-Modul. SINXRON TARJIMA

1. Translation of Political terms
2. Translation of Political terms (continuous)
3. Translation of Sport terms
4. Translation of Football terms

5. Translation of Chess terms
6. Translation of Art terms
7. Translation of Historical Monuments
8. Translation of Linguistic and Educational terms
9. Translation of Juridical terms
10. Translation of Juridical terms (continuous)
11. Translation of Humanitarian terms
12. Translation of Physics terms
13. Translation of Chemistry terms
14. Translation of Mathematics terms
15. Translation of Biological terms
16. Translation of Agricultural terms
17. Translation of Horticultural terms
18. Translation of Oil and Gaz terms

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsifiya etiladi.

VI. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Musaev K. Tarjima nazariyasi asoslari. Toshkent, 2005. - 158 b.
2. Susan Bassnet. Translation studies. 3rd edition. Taylor & Francis e-Library, 2005. -188 pp.
3. Douglas Robinson. Becoming a Translator. An Accelerated Course. - London: Routledge, 2003. - 257 p.

Qo 'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli farmoni. "Xalq so'zi" gazetasi, 2017-yil, 28-(6722) soni.
2. "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. PQ-2909. 20.04.2017. "Xalq so'zi" gazetasi, 2017-yil, 79-soni.
3. Sirojiddinov Sh., G.Odilova. Badiiy tarjima asoslari. Toshkent, 2011, - 164 b.
4. Lawrence Venuti. The translators Invisibility. London&New York, 2004.

